

Gävle 20151005

Svar på brev daterat 20150930

Från ett kungligt kartverk till Europas största kompetenskluster inom Geografisk Informationsteknik för Tillväxt, Innovation och Internationalisering i Gävleregionen.

Så började det

Efter att riksdagen beslutat om utlokalisering av statliga myndigheter från Stockholm till olika delar av Sverige, hamnade Lantmäteriverket i Gävle i mitten av 1970-talet. Samtidigt kom Centralnämnden för Fastighetsdata och Statens Institut för Byggnadsforskning till Gävle. Industristaden Gävle, med stora inslag av handel och lokal/regional verksamhet, började sakta förändras till en stad med stor tjänsteproduktion.

Lärrhögskolan började sakta förändras till en högskola med ett bredare innehåll, där ekonomiutbildningarna var dominerande. I och med Lantmäteriets behov av kompetens byggdes också ämnesområdet geomatik ut vid Högskolan i Gävle och vid millennieskiftet etablerades även forskningsinstitutet – GIG, GIS Institutet i Gävle.

Med start på 70-talet började tillämpningen av GIS (Geografiska Informations System) sakta implementeras i Gävle kommuns verksamheter och i början på 2000-talet är Gävle en av Sveriges och Europas ledande kommuner när det gäller GIS-tillämpningar. Sedan kom det in mer GIS i många statliga verksamheter samtidigt som det privata näringslivet insåg den stora betydelsen av att effektivisera sina verksamheter med GIS. I dag finns flera av de ledande företagen inom sektorn etablerade i Gävleregionen och teknikområdet sysselsätter direkt över 2 000 personer här. Under de senaste åren har även flera internationella företag inom teknikområdet börjat etablera sig här. ESRI Inc, världens största företag inom GIS, etablerade sitt 6:e utvecklingscenter i världen vid Högskolan i Gävle under 2011. Geomatikk från Norge, etablerade sitt Sverige kontor i Gävle 2012 och Wuda Geostar , från Kina, etablerade sitt Europa kontor i Gävle under hösten 2014.

En tillväxtfaktor

Under utvecklingen av det faktum att Gävle börjar få en stor samling kompetenser och aktörer som arbetar med Geografisk Informationsteknik, påbörjades samtal i olika konstellationer om att göra något mer av detta. Fokus för dessa samtal var att ta tillvara på den tillväxt som kunde skönjas. En framgångsfaktor borde vara att samla ihop intressenter som representerar akademi, offentlig och privat verksamhet för att skapa en samverkansplattform, ett så kallat kluster eller innovationssystem.

Gävle kommun genomförde under början av 2000-talet flera omvärldsanalyser för att få fram bra beslutsunderlag för framtida tillväxt- och utvecklingsstrategier. GIS blev ett av fokusområdena i kommunens näringslivsstrategi. Detta blev en viktig startpunkt för intressenterna bakom vårt klusterinitiativ att envist fullfölja ambitionerna att skapa en stark internationell tillväxtmiljö i Gävle.

Under åren 2004 - 2006 startade FPX upp sin första projektperiod med Gävle kommun som projektägare. Under dessa år lades grunden för bildandet av Future Position X ideell förening med ett tiotal grundare. Future Position X driver nu verksamheten sedan 2006 med ett 50-tal ägare och ca 200 olika företag årligen engagerade i klusterverksamheten. **Future Position X** har – och har haft - ett starkt stöd i sitt innovations och utvecklingsarbete från EU:s strukturfonder, Region Gävleborg, Tillväxtverket, Gävle kommun, Vinnova, Länsstyrelsen, Lantmäteriet och det regionala näringslivet.

Future Position X är nu Europas ledande kompetenscentrum inom GIS

Det finns idag inget GIS-kluster i Europa som verksamhetsmässigt eller resultatmässigt kan mäta sig med **Future Position X**. Denna position gäller det nu att utveckla ytterligare för att fortsätta att vara den ledande innovativa miljön för företag, studenter och forskare att etablera sig i.

Det finns en stark tillväxt hos de små och medelstora företagen som är medlem i **Future Position X**. Procentuellt ökar de både omsättning och antal anställda mer än jämförbara företag som inte ingår i klustret. Flera utomstående utvärderare har påvisat att klustret FPX når upp till mycket höga resultat och starka mervärden för klustrets medlemmar och det regionala samhället. Detta gäller såväl i ett nationellt som ett internationellt perspektiv. Tillväxtverket har utsett FPX som Best practice under flera år och under åren 2010-2011 erhöles den prestigefulla Europautmärkelsen "European Clustermanager of the year". Sedan 2012 är Future Position X den enda innovationsmiljön/ kluster i Sverige som har erhållit den högsta kvalitetscertifiering, GOLD, av European Cluster Excellence Initiative (ECEI). 2014 erhöles Future position x och Gävle regionen utmärkelsen Global Business hub of the year och "European GIS Capital" vid Geospatial world Forum i Geneve.

Särskilt framgångsrikt har FPX varit när det gäller att arbeta med innovationsprocesserna för att bidra till nya produkter och tjänster samt när det gäller att få fram nya företag. Vidare har FPX varit framgångsrika med internationaliserings-frågorna och då särskilt utveckling av kontakter med intressenter i Asien och Centraleuropa.

Under de senaste 4 åren har över 25 nya företag startats samt över 100 nya tjänster och produkter lanserats på marknaden som ett resultat av samverkan inom FPX klustret. Under de kommande åren sker en ännu bredare samverkan med Gävle kommun och dess olika förvaltningar och bolag för att utveckla nya arbetstillfällen och innovationer samt att utveckla Gävle som besöksmål för "technical visits" för utländska delegationer och företag.

Utveckling i Gävleregionen ger tillväxt i Sverige.

Föreningens verksamhet för att bygga upp och driva utvecklingslab, teknik-plattformar, demonstratorer samt att driva innovations- och internationaliserings-processer finansieras av en lång rad olika intressenter. Detta sker i form av olika typer av anslag, projektmedel och insatser i form av pengar, arbetstid och resurser från både offentliga och privata aktörer. Att driva samverkansplattform och varumärket/profileringen av Gävleregionen som "världens" bästa inom Geografisk informationsindustri är något som hela samhället behöver göra tillsammans. Detta kan inte bli en egen kommersiell verksamhet. I dag omsätter klusterverksamheten ca 20 miljoner årligen, till detta kommer sedan de enskilda företagens innovationsprojekt samt forskningsverksamheten. Tittar man på de senaste 6 åren så kan man se att en insats från Gävle kommun ger ca 15 gångers årlig uppväxling i verksamhet och ett tydligt överskott tillbaks till kommunkassan. Till detta skall sedan de ca 100 årliga nya arbetstillfällena inom högavlönade teknik- och specialstyrken läggas samt de i genomsnitt 5 nystartade företagen varje år. Detta sammantaget med den PR och randtillväxt som FPX bidrar till ger ett mycket positivt tillskott till Gävleregionens attraktionskraft och ekonomi.

Mer goda exempel och beskrivningar av vad vi gör finns på vår web samt via våra olika sociala medier. Bland annat har vi mängder med goda exempel från 2006 och framåt och några av dem presenteras på vår hemsida <http://fpx.se/sv/klustret/cluster-storyst/>

2014 startade vi processen Geo Life Region som i huvudsak finansieras av Vinnova för att arbeta med bland annat utveckling av nya teknologier och sensorer för att bättre förstå människors vardag, platsens påverkan på människan och människans påverkan på platsen hon lever o verkar i. I detta arbete så bidrar Gävle kommun med mycket viktiga personella resurser samt med ett ekonomiskt anslag om ca 7% (1 miljon kr/år). Gävle kommuns anslag är det viktigaste och det första varje år som möjliggör de andra finansierarnas insatser. Om man bara räknar skatteintäkter på anställd personal så får Gävle kommun tillbaks mer än sin insatts.

Ett område i Geo Life Region heter Geo Health och inom det området pågår idag flera projekt kring företagsetableringar i regionen. Bland annat med företaget Up stream health som ska etablera sitt Europa kontor i regionen inom kort. En annan genomförd etablering är det Kinesiska företaget Wuda Geoinformatic som satte upp sitt Europakontor i Teknikparken förra året – Geostar Europe AB.

Vi arbetar med att locka forskare till regionen och skapa intresse inom området GeoHealth och vi samlar årligen forskare från hela världen där vi diskuterar gemensamma projekt och potentialen inom området. Flera samverkans projekt med bland annat Nya Zeeland har påbörjats och vi driver även ett projekt med Karolinska institutet där vi följer en friskpilot och samlar data om hans hälsa genom sensorer samt blodprov. Karolinska granskar hans DNA och RNA och ser området som högintressant ur forskningsperspektiv och söker finansiering för att testa detta i ett större perspektiv med en större kohort.

Vi är också med i ett Horizon projekt som heter U-test som handlar drivs av Nordic med test i Norge tillsammans med flera Europeiska aktörer. Projektet syftar till att få fram ett sätt att mäta osäkerheter i testflöden i stora system. Vi har blivit utvald att tillhandahåll ett test case som de kan göra osäkerhetstester på och vi tillhandahåller vårt projekt Geosport som test arena.

Geosport är ett delprojekt inom Geo Life Region där vi testar sensorer på bandyspelare på is. Vi är först i världen att testa dessa sensorer på just is-sport och man mäter spelarnas acceleration, belastning, puls, syresättning, position mm. Datainsamlingen syftar till att analysera data för att kunna minska skaderisker, toppa lag, förbättra individens hälsa och fysik mm.

Goda exempel uppdateras löpande på vår hemsida www.fpx.se samt vår Facebook sida, bifogar även vårt senaste nr av GeoLife Magazine som släpps 4 ggr per år där man kan ta del av våra goda exempel och hålla sig uppdaterad om vad som händer i processen.

FPX granskar fortlöpande sin strategi och har åtagit sig att delta i att svara på de globala utmaningarna i vår generation. Vi kommer att lyckas om vi möter behoven i vårt lokala samhället, behovet av social förnyelse, förbättrad tillgång till information, betydelsen av hälsoförebyggande och möjlighet för människor att ta personligt ansvar och inflytande över sin hälsa. Alla dessa frågor ger möjligheter för nya produkter och tjänster, och FPX har för avsikt att finnas med i centrum av dessa möjligheter för hälsa och hållbarhet. I den sociala dimensionen av hållbarhet ryms folkhälsobegreppet och vi menar att social hållbarhet handlar om det goda livet för alla, en hållbar livsstil, möjligheter att göra hälsosamma val, jag har makten över mitt liv, jag kan påverka och göra min röst hörd. Enligt vår Vinnväxtansökan beräknas ohälsa kosta det svenska samhället 120 miljarder per år. Det är ett problem i vardagen

Innovationer inom Geo-Health och skapandet av Geo-Life Region bygger på kunskaper utifrån våra två grundplattformar – grundläggande Geo data användning och Smart City. För att nå höjd på innovationskurvan inom Geo-Health, kommer resan att vara brantare än något av våra tidigare plattformar och ny kunskap och kompetens kommer att krävas. Allmänhetens behov kommer att vara en drivande kraft för att skapa innovationer och ta itu med de globala utmaningar som vi adresserar som helhet med Geo-Life region.

En viktig komponent i vårt utvecklingsarbete är arbetet för hur hela regionen kan bli en test och demonstrationsmiljö för de nya innovationer som kommer fram och att regionen blir en bas för de 1000 testpiloterna vi tillskapar. Detta kommer att verka för att öka attraktiviteten av att bo och verka i Gävlerregionen utifrån ett globalt perspektiv. Innovationssystemet behöver ständigt arbeta med information, kommunikation och samverkan för att säkerställa arten och graden av förankring av systemets arbete och vision. Viktigt här är att ständigt skapa goda historier och tydliga exempel på vad samhandling inom ramen för ett innovationssystem innebär och vilka resultat det genererar

Att skapa den första Geo Life regionen kommer att kräva innovativa lösningar, ny teknik, nya sensorer för att bättre förstå människors vardag samt hur man kan stödja dem att hålla sig friska och uppnå ett för individen välmående liv. Vårt Geo Life eko system kommer att utveckla ny kunskap om hur platsen påverkar oss som individer och hur vi i vår tur påverkar de platser vi befinner oss på.

Inrättandet av vårt innovationssystem för Geo-Life kombinerar hälso- och friskvård, den smarta staden och Geografisk informationsteknik. Detta kräver en bred tillämpning i samhället av grundläggande GIS kompetens och tjänster samt ett brett införande av olika typer av Smart City system och lösningar. Gävleregionen är idealiskt positionerat för att utnyttja denna möjlighet. Som ett resultat av detta fördelaktiga läge, avser FPX att ytterligare utvidga och fördjupa denna ledande position under de kommande åren för att nå visionen om en fullt utbyggd Geo Life region. Geo Life kommer att ta fram kraftfulla förslag och lösningar på några av de stora utmaningarna som vår planet står inför – då tänker vi speciellt på hälsa och sjukvård (Health 2.0) och hållbara städer

Den regionala och sektoriella innovationsgraden kommer att utvecklas i form av ökad effektivitet tack vare ett tydligare innovationssystem och med en högre innovations och förädlingsgrad genom den nya satsningen på kunskapsutveckling inom Geo Health och Geo Life. Som stöd till detta kommer dels antalet internationella kontakter och partners utökas i syfte att öka mångfalden och kompetensen i innovationssystemet, dels kommer satsningen på Smart City arena och demonstratorerna med 1000 testpiloter att skapa större attraktivitet för utländska technical visits. Vår miljö kommer att bli en reseanledning i sig själv som skapar attraktion och driver randtillväxt och intäkter till regionens tjänstesektor. Etablering av ett regionalt akademiskt forskningscentrum kommer att effektivisera processen - forskning – demonstration - test - innovation, inom området och underlätta rekrytering av spetskompetens till regionen och även den långsiktiga finansieringen av hela systemet.

Detta kommer att bli en ekonomisk tillväxtmotor och kommer att skapa hållbara lösningar för hälsa och välbefinnande, Folkhälsa. Förhållandet mellan plats och hälsa går ända tillbaka till Hippokrates, som menade att "luft, vatten och plats" spelar viktiga roller i påverkan på människors hälsa och utveckling. Hälsogeografi kan indelas i två distinkta element. Det första är inriktad på geografi, hälsa och välbefinnande. Det andra inriktad på geografi och den Smarta staden, lokalisering av objekt och händelser i staden, kombinerat med geografiska data för en person och dess användning av olika platser och saker i staden. Det övergripande målet för folkhälsa är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. En jämlik hälsa är ett prioriterat politiskt mål. Folkhälsa handlar om allt från individens egna val och vanor till strukturella faktorer som yttre miljöer och demokratiska rättigheter i samhället. Det hälsofrämjande inslaget i det förebyggande folkhälsoarbetet prioriteras allt mer. Kommuner och landsting har en nyckelroll inom folkhälsoarbetet och förbättrar och utvecklar sina metoder och verktyg. Staten vill främja den enskilda människans intresse, ansvar och möjligheter att ta hand om den egna hälsan. Förbättrad hälsoinformation är en av de mest betydelsefulla aktiviteterna i det hälsofrämjande arbetet och hälsoinformation måste vara tillgänglig för alla.

Några resultat från vår projektverksamhet under de senaste fyra åren:

Antal nya företag: 28 st

Antal arbetstillfällen: 445 st

Antal förmedlade affärskontakter: Över 600 st

Antal internationella avtal: 38 st

Antal utvecklingsprojekt: 58 st

Antal nya innovationer: 76 st

Antal deltagande företag: 256 st som går in med egen tid och/eller resurser i projekten

Inget företag har, så vitt vi vet, gjort konkurs som en konsekvens av att något projekt avslutats.

Geo Life - Geo Health

Utifrån att vårt arbete med inriktning på platsens betydelse för individens hälsa och välbefinnande startade under 2014 så är det för tidigt att peka ut enskilda individer som har kunnat tillgängliggöra sig resultat som direkt eller indirekt påverkat deras hälsa. Under vårt första år med arbetet med GEO Hälsa så har vi startat upp ett flertal forsknings och innovations projekt och processer som under de kommande åren kommer att resultera i ny kunskap, ny kompetens, nya innovationer och nya företag. Det som under första året börjat utvecklas och implementerats är tex. Att test att skriva ut GEO Hälsa på recept, att studera KOL patienter och hur platsen påverkar deras hälsa och medicin intag, Studier av den personliga luftkvalitén och dess påverkan på hälsan, studier av träning, val av plats och dess påverkan på DNA och RNA. Uppbyggandet av 1000 hälsotestpiloter som en resurs för FUD projekt och innovationer.

Dock ingår inte i det forsknings och innovationsarbete som vi initierar eller verkar för specifikt frågor rörande felmedicinering eller felbehandling.

Ett exempel på hur vi bistår i att förbättra säkerheten när personer behöver kalla på hjälp är att vi, tillsammans med Lantmäteriet, Gävle kommun med flera bedrivit ett projekt vars uppgift varit att säkerställa kvalitén i de adresser som ambulanserna använder sig av. Detta i syfte att möjliggöra en så effektiv och säker drift av ambulanserna som möjligt.

<http://www.lantmateriet.se/sv/Om-Lantmateriet/Samverkan-med-andra/geodata-for-blaljus/>

Ett annat exempel på konkret arbete för att bistå personer i olika former av behov av hjälp är Landraddningen som vi bedriver tillsammans med Gävle kommun mfl.

<http://landraddningen.se/berattelse/siv-nyberg/>

Vi arbetar offensivt med informationsspridning från de olika projekt och processer som vi bedriver och även från partners och andra som verkar inom vårt kunskapsområde. Detta sker bland annat via Nyhetsbrev, webb, trycksaker, workshops, seminarier, föreläsningar, sociala medier m.m.

I en verksamhet som den vi bedriver så upphandlas mycket olika typer av tjänster då vi håller den egna organisationen liten och försöker sprida arbetet och kompetensuppbyggnaden i regionen. Behov identifieras utifrån projekt och handlingsplaner som upprättas löpande. När ett behov uppstår görs en bedömning av upphandlingsansvarig vilken omfattning och vilket innehåll inköpet har. Efter bedömning av omfattningen så görs upphandling, vilken typ av upphandling bestäms av bland annat tröskelvärden. Vi gör löpande stora ramavtals upphandlingar kring de tjänster som vi bedömer att projekten och verksamheten kommer behöva under en period, dessa löper olika beroende på omfattning. Vanligt är 2+1 år. Upphandlingar sker genom förenklat eller öppet förfarande. Vi administrerar upphandlingarna i Visma Tendsign (tidigare Allego) där upphandlingsförfarande, annonsering mm sköts helt enligt LOUs principer. Ett alternativt beroende på identifierat behov är att kontrollera om varan eller tjänsten finns upphandlad av Inköp Gävleborg åt Gävle kommun som vi är delaktig i. Upphandlingens innehåll styrs givetvis av behovet som identifieras av behovsägaren i respektive aktivitet/projekt och presenteras i ett förfrågningsunderlag.

För att inte jävsförhållanden eller osund konkurrens eller osunt företagsstöd skall uppstå i samband med våra upphandlingar så är vi bland annat medlem i inköp Gävleborg samt att vi löpande granskas av Tillväxtverket, ekonomistyrningsverket och EU olika gransknings instanser. Vid upphandlingar agerar utifrån våra policys som medlemspolicy, upphandlingspolicy, miljöpolicy, jämställdhetspolicy mfl och följer EUs regelverk och granskas löpande därefter. Vi upphandlar våra leverantörer enligt LOU för att upprätthålla transparens, likabehandling, och icke-diskriminering osv. Vi har rutiner som hanterar vissa operativa verksamhetsfrågor, som tex upphandlingsfrågor på ledningsgruppsnivå för att inte det ska uppstå fördelar för medlemsföretag på styrelsenivå.

I vår verksamhet så kan juridiska personer vara engagerade på fem olika nivåer i enlighet med vår Medlemspolicy. Medlem/ägare, Klustermedlem/partner, Klusterintressent, Prospekt, Kund.

Vi har sedan start av föreningen arbetat med 672 stycken leverantörer. Vi har gjort närmare 100 stycken upphandlingar av varor och tjänster plus direktupphandlingar av mindre slag. Vi har avtal med Inköp Gävleborg och använder oss av leverantörer som är upphandlade av dem åt Gävle kommun. FPX har idag nästan 50 medlemmar i föreningen, och närmare 200 aktiva medlemsföretag i klustret och ca 1000 klusterintressenter.

Vi arbetar aktivt med att stimulera utrikesfödda att starta företag. Detta är viktigt att dels ta tillvara deras kompetens och internationella kontakter, des skapa ett mer diversifierat näringsliv i vår region med lika typer av entreprenörer. Vi arbetar bland annat med de utbytesstudenter som finns vid Högskolan i Gävle men även att aktivt delta vid Gävle kommuns olika aktiviteter för sysselsättnings utveckling. Vi har en mångfaldspolicy och en jämställdhetspolicy som styr vårt arbete med bland annat dessa frågor.

På vilket vis tillämpas GIS idag för att säkra omhändertagandet av människor och hur rymmer det med PUL och Datalagen?

När det gäller omhändertagande kan det handla om ett par olika områden. Dels omhändertagande i form av räddningsinsatser där vi under ett antal år arbetat med projekt i syfte att utveckla blåljusorganisationers användande och nyttiggörande av GIS-stöd för att säkerställa en effektiv och säker verksamhet. Vidare gäller det omhändertagande i form av omvårdnad där vi samverkat med omvårdnadsaktörer i flera projekt. Exempel på detta är positioneringsstöd för att minska risken att dementa förrirrar sig från sin hemmiljö eller det projekt som pågår nu tillsammans med Landräddningen för att stödja volontärers möjlighet att bistå personer i behov av assistans. Denna funktion kan också vara kompletterande till trygghetslarm i hemmet då tjänsten Landräddningen är avsedd för utomhus bruk. Hur väl funktioner överensstämmer med PUL och Datalagen behandlas i varje enskilt fall för att säkerställa att enskilda inte drabbas på grund av tjänsterna.

Vi räknar med att detta Geo Life initiativ ska genererat hundratals nya innovationer, 100 nya internationellt konkurrenskraftiga företag och över 1000 nya arbetstillfällen i regionen och många fler över hela Sverige. Detta genererar global attraktion och får människor komma till regionen för att lära sig, samarbeta och köpa lösningar från det nya ekosystemet, Geo-Life Region. Detta bidrar till att hålla Sverige i framkant, bidra till den svenska BNP-tillväxten och stärka det svenska varumärket för social hållbarhet. Slutligen tror vi även att vår kärnverksamhet med målet att öka tillväxten (1000 jobb) också kommer att ge ytterligare randtillväxt i form av nya jobb (ofta 2-3x multiplikator).

Vi kommer att lyckas med vår ansatts om vi möter behoven i vårt lokala samhället, behovet av social förnyelse, förbättrad tillgång till information, betydelsen av hälsoförebyggande och möjlighet för människor att ta personligt ansvar och inflytande över sin hälsa. Alla dessa frågor ger möjligheter för nya produkter och tjänster, och kan placera Gävle i centrum av dessa möjligheter för hälsa och hållbarhet samt tillväxt och internationalisering.

Johan P Bång

Verksamhetsledare